

Justus heeft het gezicht van de hedendaagse
landbouw in hoge mate bepaald

Bodem → Voedsel → Gezondheid

- Directe relatie tussen bodem en gezondheid
- Slechte bodem : slechte gewasgroei
- Kunstgrepen nodig om productie te handhaven:
- Kunstmest, dieper ploegen/bestrijdingsmiddelen
- → Leveren lagere kwaliteit gewassen op, dus
- Onvolwaardig voedsel: dus slechte gezondheid
- Vroeg of laat crasht zo'n systeem, als de reserves op zijn! Dat geldt voor bodem en voor de mens
- Zijstap: voedsel en gezondheid

Wat is onvolwaardig voedsel?

- Slecht verteerbaar, door **vreemde stoffen**
- Verliezen, door **bewerking/verhitting**
- Vernietiging van **enzymen** →
- Noodzakelijke **sporenelementen** ontbreken
- Ziekmakend (**bestrijdingsmiddelen**)
- Ballast blijft over : lege calorieën
- Waar komt dat slechte voedsel vandaan?

Door de bodem te belasten:

- Met veel **kunstmest** op de bodem
- veel **bestrijdingsmiddelen** op de plant
- preventief **antibiotica** gebruik op het dier

Vermindering van:

- bodemleven
- organische stof
- humus gebrekkige plantengroei
- structuur
- vocht vasthouden uitspoeling en erosie

Bodemeleven

Hornmilbe

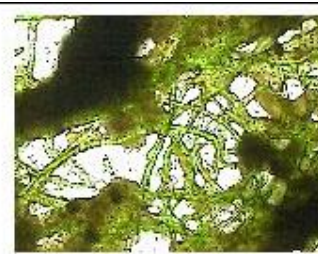
Regenwurm in Ruhepause

Moosmilbe

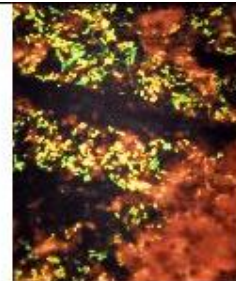
Pilzgeflecht, angefärbt

Algen

Regenwurm-Eihülse

Bakterien, angefärbt

Kugelspringer

Smaragdgrüner Regenwurm

Tiere aus 100 ml Boden

Blauer Regenwurm

Lederlaufkäfer

Assel

Spinne

Milben

Springschwanz

Wimpertierchen

Tiere der Bodenoberfläche

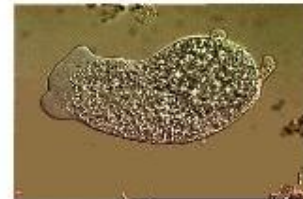
Bandfüßler

Pilzfäden, angefärbt

Tauswurm

Wechseltierchen

parasitierter Regenwurm

Langspringer

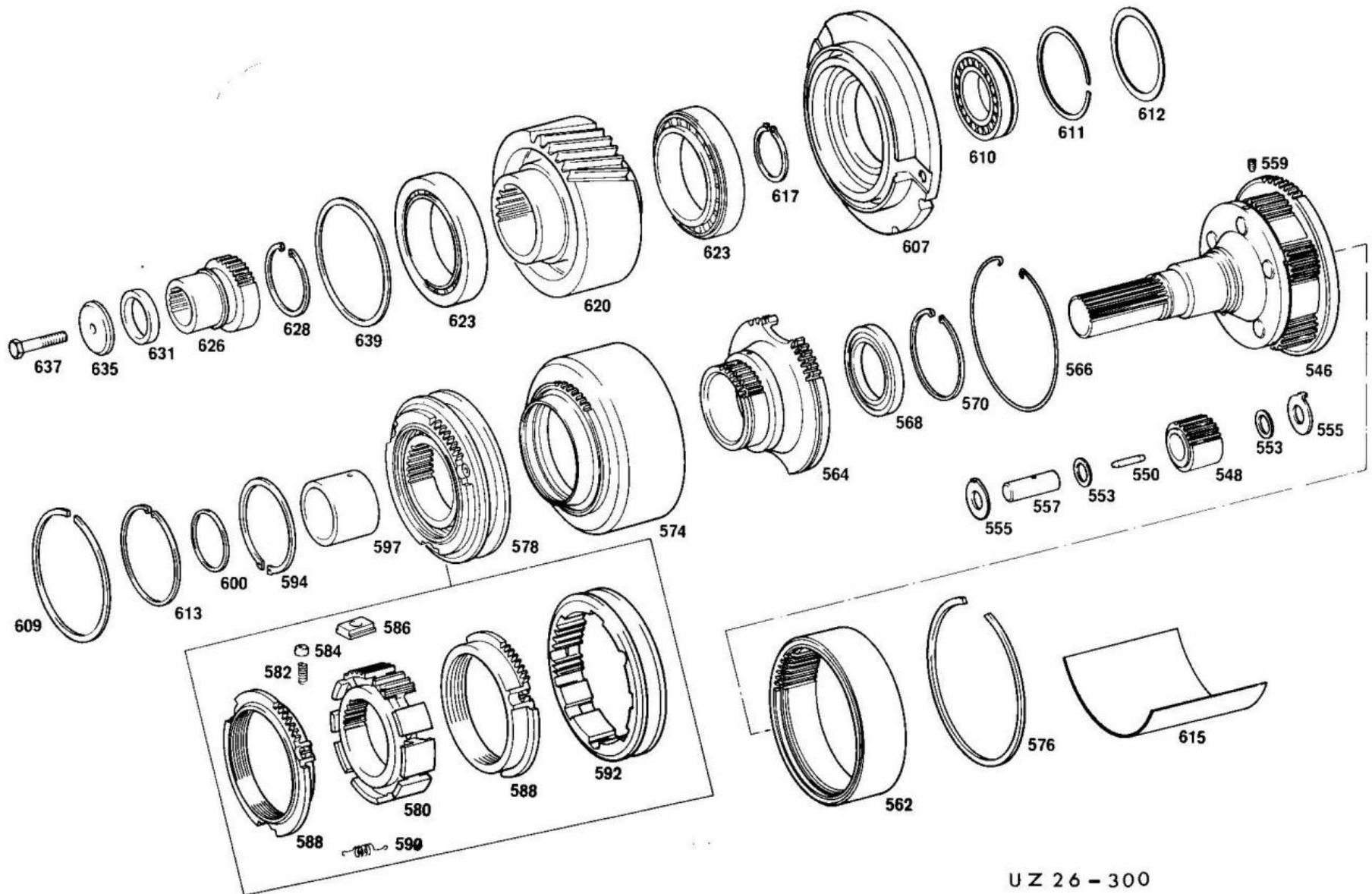

Schnecke

Springschwänze

Bodemleven werkt samen aan humus

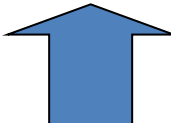

Humus heeft een spilfunctie

- Bufferfunctie tussen bodemleven en plant:
- Bevat alle plantvoeding in juiste verhouding
- Kittende werking op bodemdeeltjes:
- Verbetert kruimelstructuur en plasticiteit
- Vermindert erosiegevaar en verslemping
- Houdt enorme hoeveelheden vocht vast:
- Vermindert droogtegevoeligheid
- Werkt dus stressverlagend op de plant

VERMINDERD BODEMLEVEN

Gevolgen voor de plant:

- Gebreksziekten
- Plagen vicieuze cirkel
- Steeds meer kunstmest
- Spuiten met bestrijdingsmiddelen

Gevolgen voor de mens

- Gezondheid wordt aangetast
- Kracht vermindert
- Levensduur/vruchtbaarheid daalt

Kun je gezondheid meten

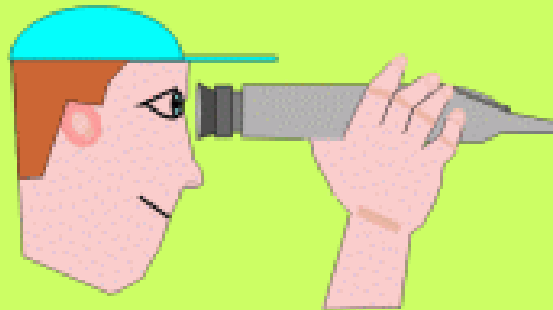
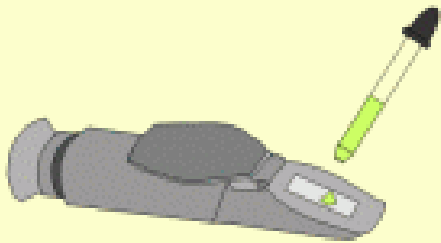
- ADHD
 - Allergieën
 - Diabetes
 - Obesitas
- Mens ←
- Plant
- Eiwitgehalte
 - Mineralen
 - Sporenelementen

BRekingsIndeX-waarde BRIX

is een maat in de plant voor :

- Opgeloste stoffen (suikers, eiwitten)
- Colloïden (grotere zwevende deeltjes)
- ➡ Voedingswaarde ➡ Gezondheid!
- Maar ook: weerstand tegen insecten + vorst
- Bewaartermijn

BRIX-referentiewaarden

Referentiewaarde voor een BRIX-meting:

Zuiver water (gedestilleerd water) geeft waarde 0° BRIX

Fruit

	Slecht	Gemiddeld	Goed	Uitstekend
Aardbeien	6	10	14	16+
Ananas	12	14	20	22+
Appels	6	10	14	18+
Avocados	4	6	8	10+
Bananen	8	10	12	14+
Bramen	6	8	12	14+
Citroen	4	6	8	12+
Druiven	8	12	16	20+
Grapefruit	6	10	14	18+
Kersen	6	8	14	16+
Kokosnoot	8	10	12	14+
Limoen	4	6	10	12+
Mangos	4	6	10	14+
Meloen	8	12	14	16+
Papaya	6	10	18	22+
Peer	6	10	12	14+
Perzik	6	10	14	18+
Rozijnen	60	70	75	80+
Sinaasappel	6	10	16	20+
Suikermeloen	8	10	12	14+
Tomaten	4	6	8	12+
Watermeloen	8	12	14	16+
Sla	4	6	8	10+

Grassen

	Slecht	Gemiddeld	Goed	Uitstekend
Luzerne	4	8	16	22+
Granen	6	10	14	18+
Sorghum	6	10	22	30+

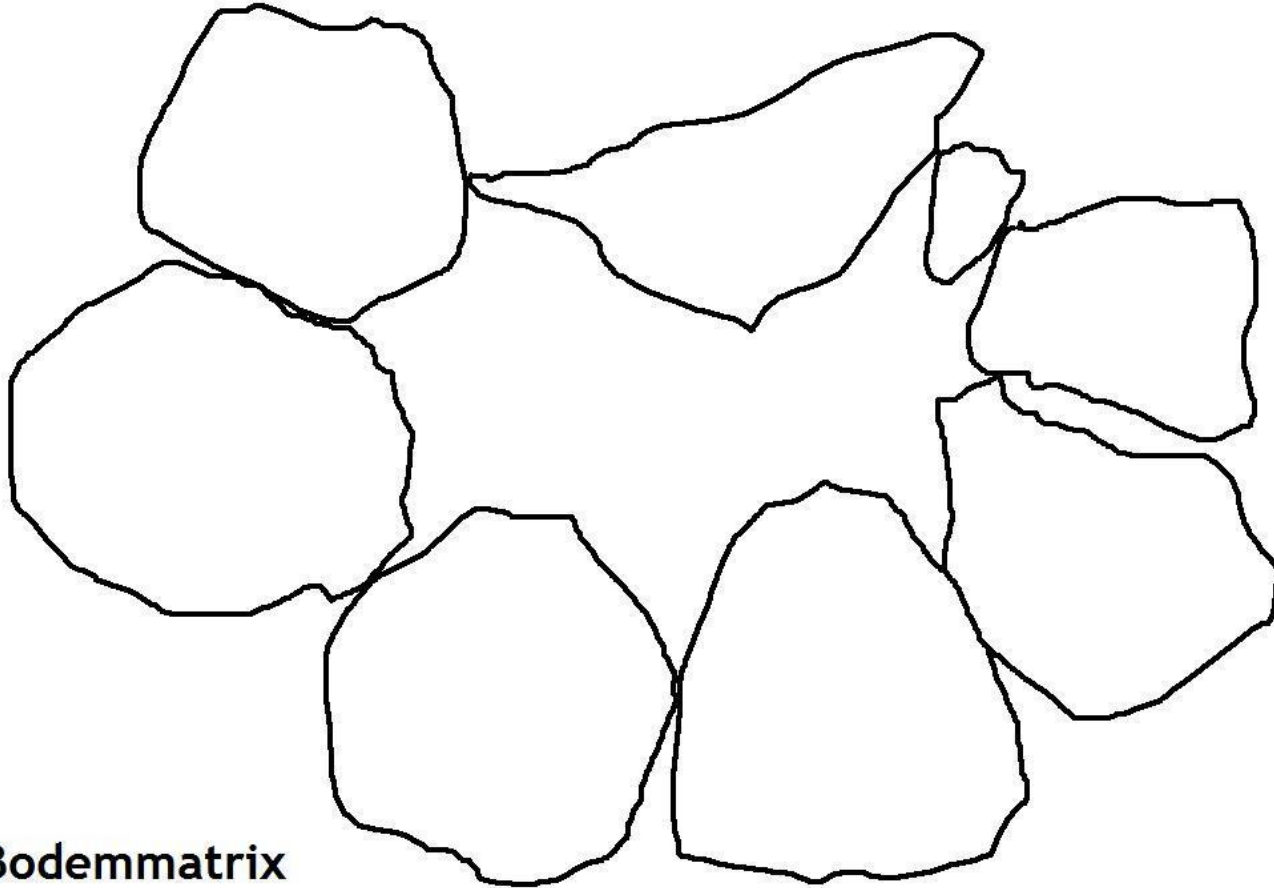
+ Groenten

	Slecht	Gemiddeld	Goed	Uitstekend
Aardappelen	3	5	7	8+
Aardap rood	3	5	7	8+
Aardap. zoet	6	8	10	14+
Andijvie	4	6	8	10+
Asperge	2	4	6	8+
Bieten	6	8	10	12+
Bloemkool	4	6	8	10+
Broccoli	6	8	10	12+
Bruine boon	4	6	10	12+
Erwt, dop-	8	10	12	14+
Erwt, grauw	4	6	10	12+
Kalebass	6	8	12	14+
Knolraap	4	6	8	10+
Kool	6	8	10	12+
Koolraap	4	6	8	10+
Koolrabi	6	8	10	12+
Mais (jong)	6	10	19	24+
Mais, zoet	6	10	18	24+
Maiskolven	4	8	14	20+
Paprika	4	6	8	12+
Peterselie	4	6	8	10+
Selderij	4	6	10	12+
Spaanse peper	4	6	8	10+
Sla, /bind- Sla, /veld-	4	6	8	10+
Sperzieboon	4	6	8	10+
Uien	4	6	8	10+
Wortels	4	6	12	18+

Hoe kom ik aan volwaardig voedsel

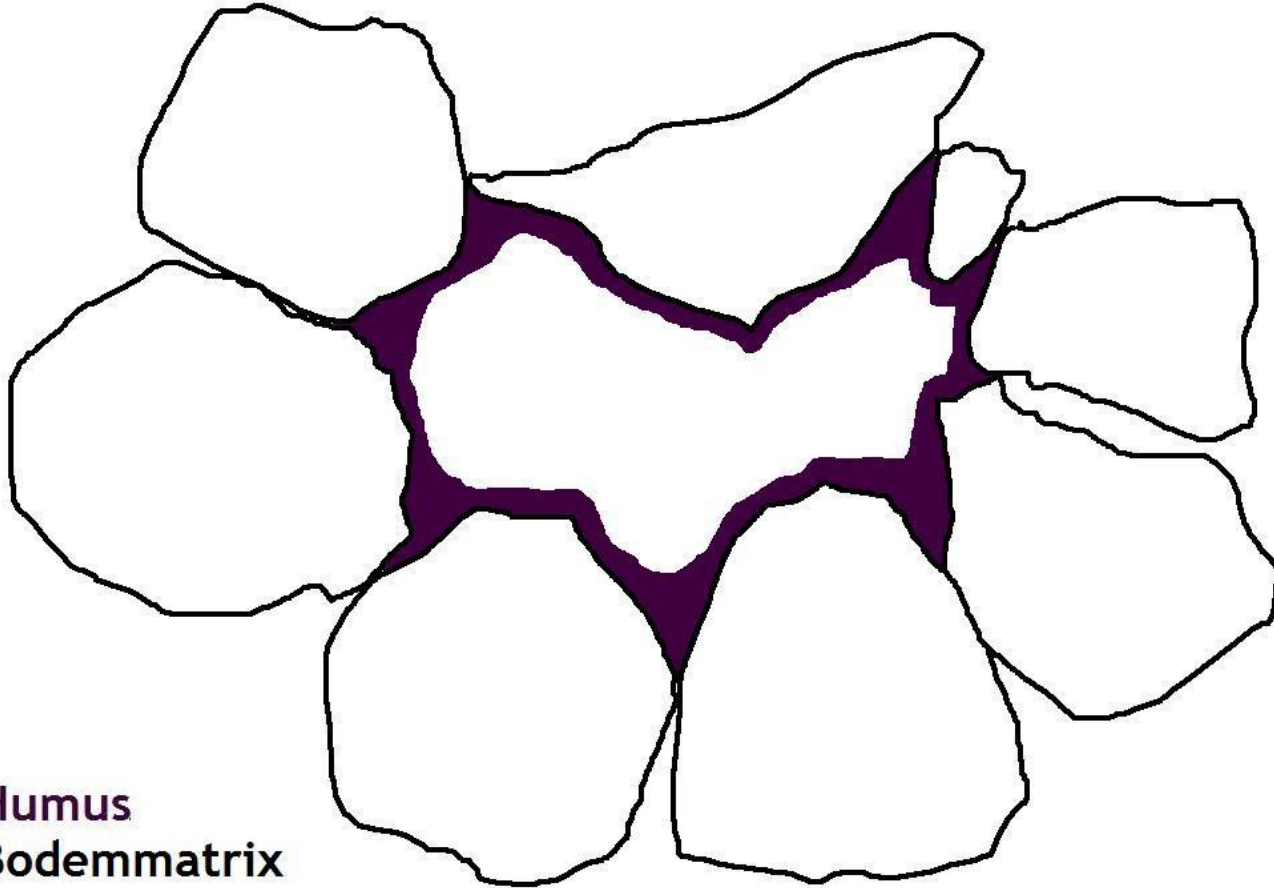
- Gezonde bodem: SAMENWERKENDE factoren
 - Bodemmatrix (minerale delen)
 - Humus (stabiele organische component)
 - Water
 - Lucht
 - Bodemleven (schimmels, bacteriën en diertjes)
 - Hoe wordt de voeding opgenomen? Filmpje Bodem
12:29 – 14:30 of
<https://www.youtube.com/watch?v=CpYWD7AQEjc>

1. Bodemmatrix

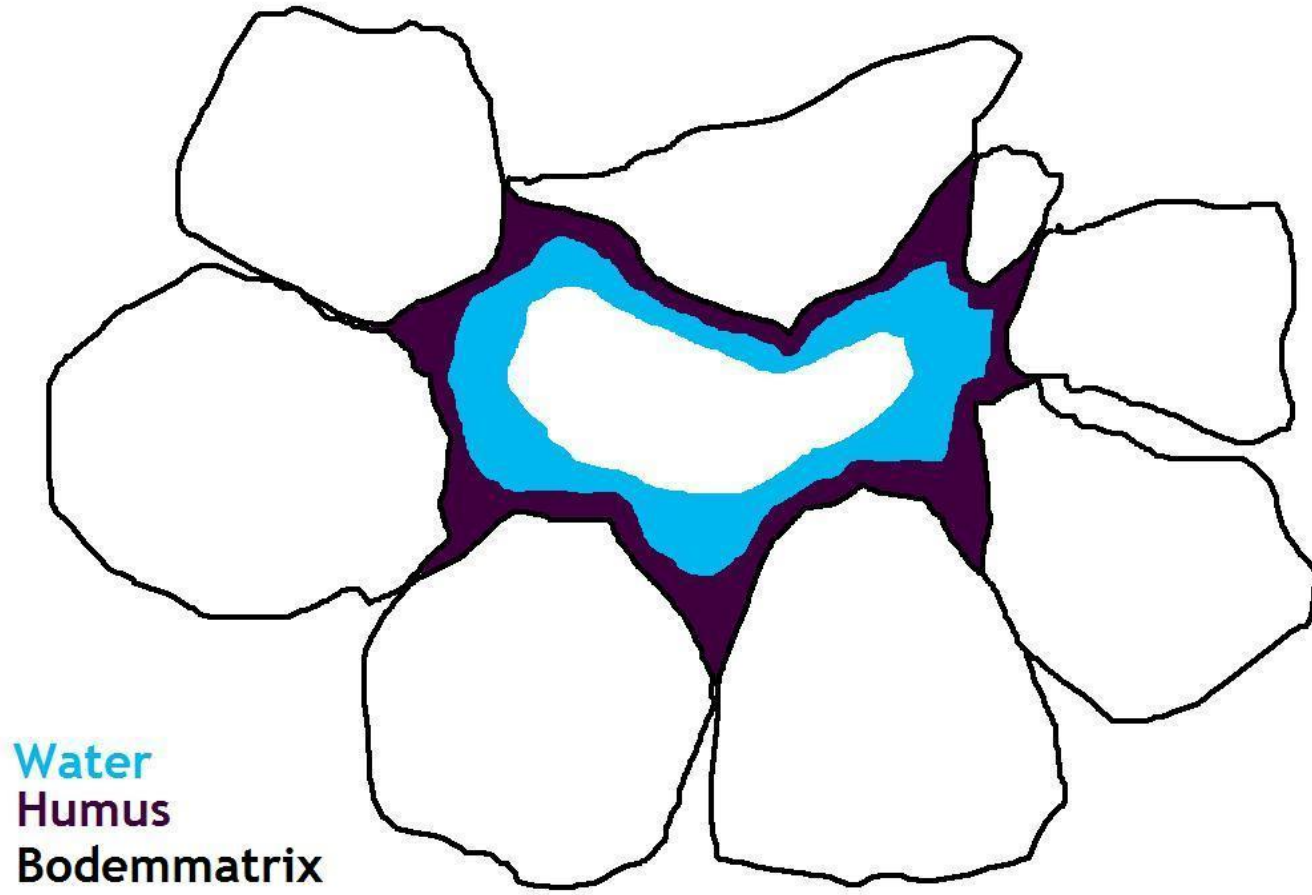
Bodemmatrix

2. Humus

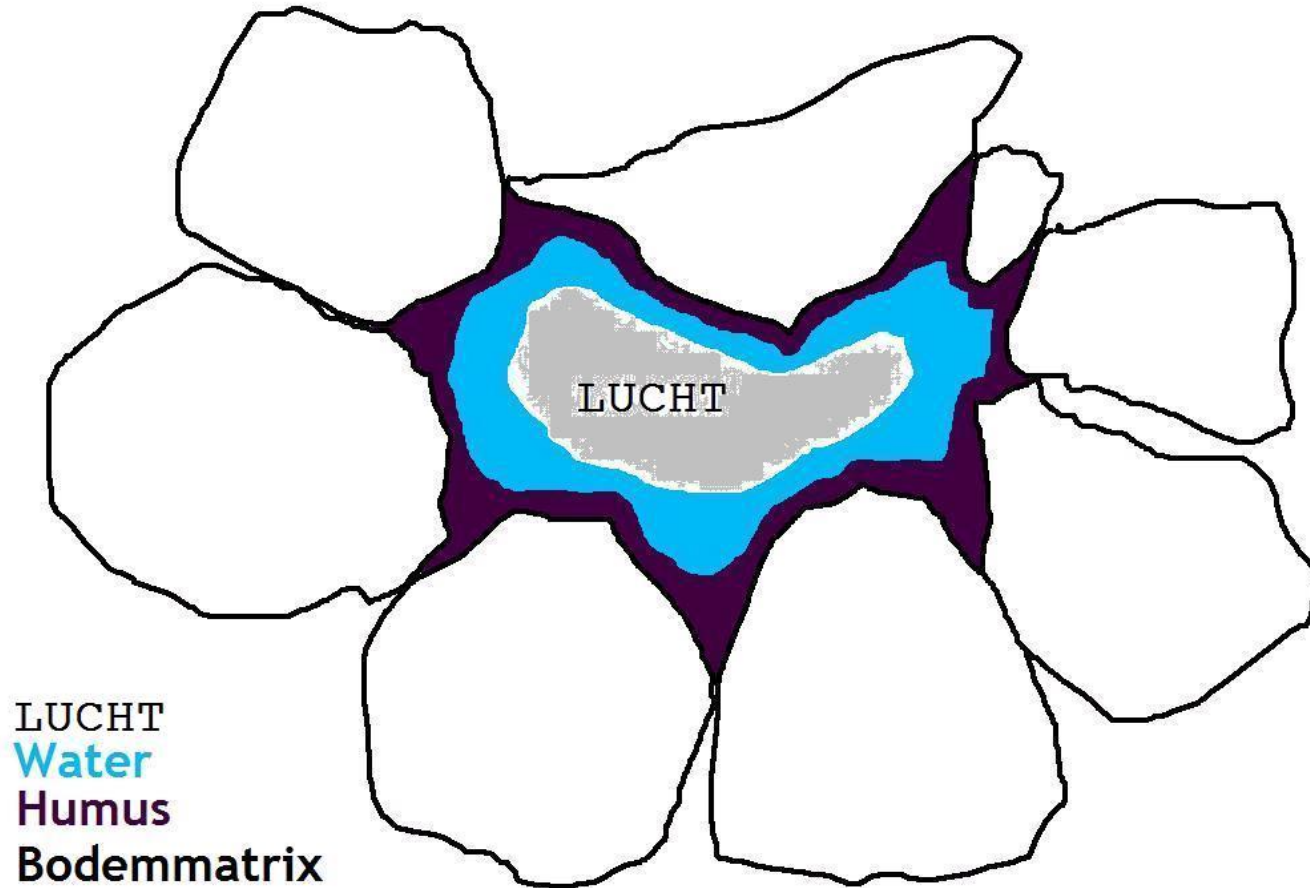

Humus
Bodemmatrix

3. Water

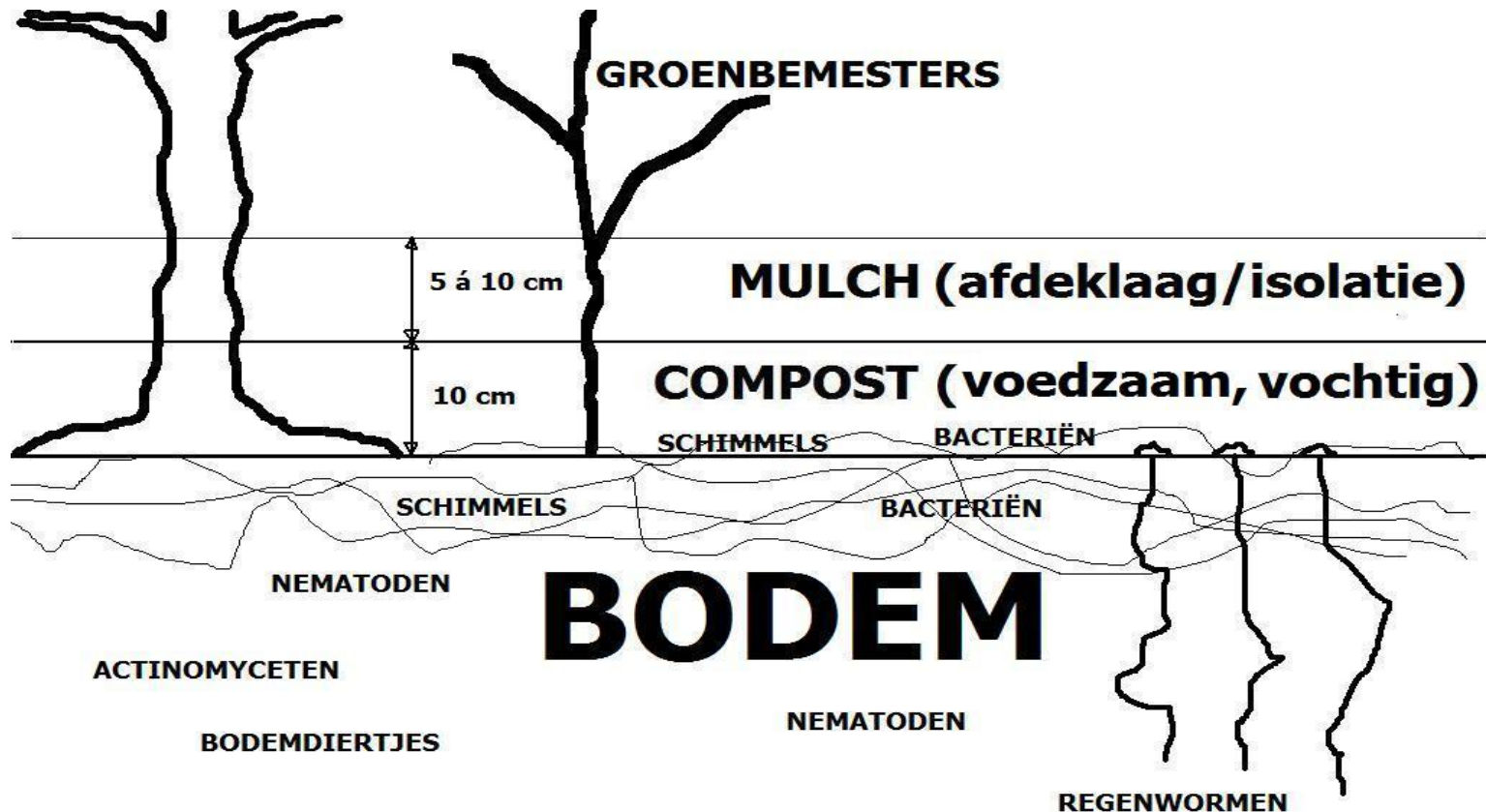

4. Lucht

Hoe houd ik mijn productie op peil?

- Niet injecteren (anaëroob) maar composteren
- Niet de plant, maar de humus voeden! Aëroob proces

**In de bovenste
paar centimeters
van de bodem
gebeurt het
allerbelangrijkste**

Industriële landbouw pleegt roofbouw op humus

1803 - 1873

- Begint met uitvinding van kunstmest en tractoren
- Justus von Liebig: kunstmest
- Munitiefabrieken schakelen over op kunstmest na WO-II
- Relatie kunstmestgebruik met roofbouw op humus: plant verbruikt meer humus door hogere kunstmestgift!
- Ploegen: bodemleven op z'n kop. Humus wordt versneld afgebroken door zuurstof.